

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**Кафедра кримінального процесу, криміналістики та експертології
факультету № 6**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни:

**Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального
законодавства**

обов'язкових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

26 Цивільна безпека
262 Правоохоронна діяльність

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7.

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6. Протокол від 21.08.2023 року № 7.

Розробник:

Кочура О.О. – доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензенти:

1. Храмцов О.С. – професор кафедри кримінально правових дисциплін юридичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор.
2. Романюк В.В. – завідувач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами:

1.1 Денна форма навчання

Номер та найменування навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
2 семестр							
Загальна частина							
Тема № 1. Поняття, завдання, основні інститути кримінального процесу	9	2	-	2	-	5	залік
Тема № 2. Засади кримінального провадження	9	2	-	2	-	5	
Тема № 3. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження	9	2	-	2	-	5	
Тема № 4. Докази і доказування у кримінальному процесі	9	2	-	2	-	5	
Тема № 5. Заходи забезпечення кримінального провадження	9	2	-	2	-	5	
Всього за семестр № 2	45	10	-	10	-	50	
3 семестр							
Особлива частина							
Тема № 6. Слідчі (розшукові) і негласні слідчі (розшукові) дії	9	2	-	2	-	5	екзамен
Тема № 7. Зупинення та закінчення досудового розслідування. Продовження строку досудового розслідування	9	2	-	2	-	5	
Тема № 8. Особливі порядки кримінального провадження.	9	2	-	2		5	
Тема № 9. Судове провадження	9	2	-	2	-	5	
Тема № 10. Виконання судових рішень	45	2	-	2	-	5	
Всього за семестр № 3	45	10	-	10	-	25	
ВСЬОГО ЗА НАВЧАЛЬНИЙ РІК	90	20	-	20	-	50	

1.2 Заочна форма навчання

Номер та найменування навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
2 семестр							
Загальна частина							
Тема № 1. Поняття, завдання, основні інститути кримінального процесу	12	2	-	2	-	8	залік
Тема № 2. Засади кримінального провадження	8	-	-	-	-	8	
Тема № 3. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження	8	-	-	-	-	8	
Тема № 4. Докази і доказування у кримінальному процесі	8	-	-	-	-	8	
Тема № 5. Заходи забезпечення кримінального провадження	9	-	-	-	-	9	
Всього за семестр № 2	45	2	-	2	-	41	
3 семестр							
Особлива частина							
Тема № 6. Слідчі (розшукові) і негласні слідчі (розшукові) дії	8	-	-	-	-	8	екзамен
Тема № 7. Зупинення та закінчення досудового розслідування. Продовження строку досудового розслідування.	8	-	-	-	-	8	
Тема № 8. Особливі порядки кримінального провадження.	8			-		8	
Тема № 9. Судове провадження	13	2	-	2	-	9	
Тема № 10. Виконання судових рішень	8	-	-	-	-	8	
Всього за семестр № 3	45	2	-	2	-	41	
ВСЬОГО ЗА НАВЧАЛЬНИЙ РІК	90	4	-	4	-	82	

2. Методичні вказівки до семінарських та практичних занять

Тема № 1. Поняття, завдання, основні інститути кримінального процесу

Практичне заняття: Поняття, завдання, основні інститути кримінального процесу

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 години (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Поняття і завдання кримінального процесу.
2. Система кримінального процесу.
3. Кримінальна процесуальна форма та її значення.
4. Кримінальні процесуальні функції.
5. Кримінальні процесуальні гарантії.
6. Історичні форми кримінального процесу.
7. Наука і навчальна дисципліна кримінального процесу.
8. Співвідношення кримінального процесу з іншими галузями права та юридичними дисциплінами.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.

URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.

7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_protс_pidruchnyk-1.pdf

9. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 2016 року №6 ст.55: редакція від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: редакція від 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: редакція від 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: редакція від 11.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> .

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: редакція від 5.08.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. редакція від 16.07.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

16. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2.06.2011. № 3460-VI редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

При підготовці до семінару по цій темі студенти мають з'ясувати і дати докладні відповіді на такі питання:

1. Загальне поняття кримінального процесу і його завдання в світлі Конституції України 1996 р. Кримінальний процес як наука. Основні категорії науки кримінального процесу. Розвиток науки кримінального процесу в Україні. Харківська процесуальна школа.

2. Історичні форми кримінального процесу. Кримінальний процес і правосуддя. Кримінальні процесуальні правовідносини.

3. Процесуальна форма, її значення. Процесуальні гарантії, їх значення. Розвиток процесуальних гарантій в умовах розбудови правової держави України.

4. Зміст та система кримінального процесу як навчальної дисципліни.

5. Співвідношення кримінального процесу з іншими галузями права та суміжними науками.

6. Поняття і сутність кримінального провадження. Стадії кримінального процесу, їх загальна характеристика.

Теми рефератів:

1. Функції в кримінальному процесі.
2. Особливі форми провадження в кримінальному процесу.
3. Загальна характеристика та система кримінального процесуального права України.
4. Джерела кримінального процесуального права.
5. Чинність кримінального процесуального закону в часі.

Тема № 2. Засади кримінального провадження

Практичне заняття: Засади кримінального провадження.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 годин (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Поняття засад кримінального провадження та їх система.
2. Загальна характеристика засад кримінального провадження.
3. Значення засад кримінального судочинства.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

При підготовці до семінарських занять по цій темі студенти мають з'ясувати і дати докладні відповіді на такі питання:

1. Поняття і сутність засад кримінального процесуального права.

Чинне кримінальне процесуальне законодавство містить терміни: «Загальні положення» (розділ 1 КПК України); «Загальні положення досудового розслідування» (глава 19 КПК України); «Загальні положення судового розгляду» (§1 глави 28 КПК).

Наука кримінального процесуального права до цього часу не має єдиного погляду на визначення поняття «засади кримінального процесу». Безумовно, такі обставини утворюють додаткові труднощі для вивчення першого питання. Тому, з метою чіткого засвоєння поняття і сутності загальних засад кримінального провадження, необхідно виділити критерії, які дають можливість віднести те чи інше положення до загальних засад кримінального провадження. Головні з цих положень полягають у тому що: а) загальні засади кримінального провадження – це викладені у Конституції України, КПК України та інших правових актах кримінальні процесуальні норми загального характеру, які відображають суттєві риси і особливості кримінального провадження України; б) загальні засади діють на усіх або деяких стадіях кримінального провадження; в) допущене порушення

хоча б однієї засади тягне за собою наслідки у вигляді скасування прийнятих у провадженні рішень.

2. В теперішній час кількість загальних засад кримінального провадження України та їх система чітко визначені статтею 7 КПК України. Тому під час обговорення другого питання, необхідно визначити підстави класифікації загальних засад кримінального провадження, що дає можливість чітко уявити їх систему: чи це буде класифікація за черговістю; направленістю на ті кримінальні процесуальні правовідносини, які та чи інша загальна засада регулює.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.

URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.

7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_protst_pidruchnyk-1.pdf

9. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 2016 року №6 ст.55: редакція від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: редакція від 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: редакція від 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: редакція від 11.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> .

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: редакція від 5.08.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. редакція від 16.07.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

16. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2.06.2011. № 3460-VI редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

Письмове завдання: Підготуйте зведену таблицю “Засади кримінального процесу України” з посиланнями на статті Конституції України, Кримінального процесуального кодексу та інших законів за такою схемою:

№ з/п	Найменування засади	Статті законів		
		Конституція	КПК	Інші закони

2. Назвіть ті найважливіші положення кримінального процесу, які на думку вчених та на ваш погляд мають принципове значення і можуть мати статус засад кримінального процесу.

3. Визначте основні складові положення (постулати) засади презумпції невинуватості і підготуйте таблицю за вище вказаною схемою.

Завдання для семінарського заняття

1. Під час досудового розслідування кримінального провадження у слідчого виникла необхідність у проведенні обшуку в гаражі підозрюваного Димко. Він склав клопотання про проведення обшуку до слідчого судді, погодив його з прокурором. На підставі ухвали слідчого судді слідчий, у присутності двох понятих, провів обшук та склав відповідний протокол.

Чи відповідають дії слідчого засадам кримінального процесу?

2. Дільничий офіцер поліції з метою перевірки інформації про незаконне зберігання вогнепальної зброї разом з оперуповноваженим карного розшуку прийшов у помешкання Іванова і пояснив свій візит перевіркою паспортного режиму. У той час, коли дільничний перевіряв документи Іванова і членів його сім'ї оперуповноважений оглянув усі кімнати, приміщення гаражу, горище. Після чого, нічого не знайшовши, співробітники поліції вибачились і пішли.

Чи відповідають вимогам засад кримінального процесу дії співробітники поліції?

3. Під час розслідування кримінального провадження про крадіжку було з'ясовано, що викрадені телевізор, відеомагнітофон і монітор комп'ютера обвинувачений можливо сховав на своїй дачі. З метою перевірки цієї інформації оперуповноважений карного розшуку за своєю ініціативою у відсутність мешканців проник у будинок, оглянув усі кімнати, горище. Не знайшовши викрадених речей, він усно повідомив слідчому, що проводити обшук в цьому помешканні немає сенсу.

Дайте оцінку дій оперуповноваженого карного розшуку.

4. У помешканні Павлова, який підозрюється у незаконному зберіганні наркотичних засобів, при невідкладних обставинах слідчий провів обшук без постанови слідчого судді. Під час проведення обшуку листоноша приніс повідомлення про надходження бандеролі на ім'я Павлова. Слідчий вилучив повідомлення на бандероль і приєднав до протоколу обшуку.

Якими засадами кримінального процесу слід керуватися даючи оцінку даній ситуації? Як надалі слід діяти слідчому?

Теми рефератів:

1. Ознаки загальних засад кримінального провадження.
2. Класифікація загальних засад кримінального провадження.
3. Законність як загальна засада кримінального провадження.

Тема № 3. Суд, сторони та інші учасники кримінального процесу.

Практичне заняття: Суд, сторони та інші учасники кримінального процесу.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 годин (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Поняття і класифікація сторін кримінального процесу.
2. Суд, слідчий суддя, присяжний як сторони кримінально-процесуальної діяльності.
3. Сторона обвинувачення, процесуальні повноваження її учасників.
4. Сторона захисту та процесуальний статус її учасників.
5. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі. Їх процесуальний статус.
6. Інші учасники кримінального провадження.
7. Відводи сторін кримінального провадження.

Література

1. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20>

0Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Алєнін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях : навч. посіб. / Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.

URI: https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/kkp/2020/pytannia_vidp_2020.pdf

4. Лобойко Л.М., Банчук О.А. Кримінальний процес : Навчальний посібник. К.: Ваіте, 2014. 280 с.

URI: <https://www.osce.org/files/f/documents/9/2/358176.pdf>

5. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Наказ МВС України від 06 липня 2017 №570.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>

6. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/4/7/232716.pdf>

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Сторони кримінального процесу – це державні органи та їх посадові особи, громадські об'єднання та громадяни, які в ході порушення кримінального провадження, досудового розслідування, судового розгляду кримінальних справ та виконання постановлених у них рішень, здійснюючи певну функцію, вступають між собою в процесуальні правовідносини.

Готуючись до практичного заняття з цієї теми студенти мають з'ясувати, які чинники визначають класифікацію сторін, надати характеристику кожної групи сторін, і відповісти на наступні питання:

1. Поняття і класифікація сторін кримінального процесу.
2. Кримінальні процесуальні функції. Функції обвинувачення, захисту, правосуддя; сторони, що їх виконують.
3. Державні органи та посадові особи, які ведуть процес.
4. Суд як орган судової влади, його функції та повноваження. Судовий контроль за законністю та обґрунтованістю рішень і дії органів досудового розслідування. Форми здійснення правосуддя та їх особливості. Незалежність суддів, народних засідателів і присяжних та підкорення їх лише закону. Обставини, які виключають участь судді в кримінальному процесі. Відводи і самовідводи суддів. Суд присяжних.
5. Прокурор, його функції та повноваження у кримінальному процесі. Загальна характеристика функцій прокурора та його повноважень у різних стадіях процесу. Обставини, які виключають участь прокурора в кримінальному процесі.

6. Слідчий, його функції та повноваження. Процесуальна самостійність слідчого. Взаємовідносини слідчого та прокурора. Обставини, які виключають участь слідчого в кримінальному процесі.

7. Керівник органу досудового розслідування, його функції та повноваження.

8. Органи дізнання, їх функції та повноваження.

9. Обвинувачений, його процесуальний стан.

10. Підозрюваний, його процесуальний стан.

11. Захисник, його обов'язки і права. Особи, що допускаються як захисники. Порядок запрошення захисника. Момент допуску захисника до участі в справі. Відмова від захисника і його заміна. Випадки, в яких відмова від захисника не може бути прийнята. Обставини, що виключають участь захисника в справі. Усунення захисника від участі у справі.

12. Потерпілий. Підстави та порядок визнання особи потерпілою. Права потерпілого. Особливості процесуального стану потерпілого в справах публічного, приватно-публічного і приватного обвинувачення.

13. Цивільний позивач, його права та обов'язки. Цивільний відповідач, його права та обов'язки.

14. Законні представники обвинуваченого, підозрюваного, потерпілого.

15. Представники потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача.

16. Особи, які відіграють допоміжну роль у кримінальному процесі: експерт, спеціаліст, перекладач, педагог, лікар, секретар судового засідання.

Письмове завдання: для кожної групи сторін кримінального процесу складіть таблицю за такою схемою:

сторони кримінальної процесуальної діяльності	ст. КПК, які визначають їх процесуальний статус
---	---

Державні органи і посадові особи, що ведуть процес – це основні сторони, оскільки без них неможлива кримінально-процесуальна діяльність. До них віднесені суд (суддя), прокурор, слідчий, начальник слідчого підрозділу, орган дізнання, особа, що проводить дізнання.

Обговорюючи питання на семінарському занятті необхідно дати характеристику кожному суб'єкту. Рекомендується дотримуватися наступного порядку:

а) дати пояснення відповідного терміну (“суд”, “прокурор” і т. інше);

б) розповісти про порядок призначення (звільнення, обрання) відповідної посадової особи на посаду для чого слід ознайомитись з нормами законів “Про статус суддів”, “Про прокуратуру”, із Положенням про органи досудового слідства в системі МВС України (наказ № 1600 від 25.12.03);

в) дати перелік обставин, які виключають участь того чи іншого суб'єкту у конкретній кримінальній справі (глава 4 КПК України), а також у якому порядку здійснюється відвід;

г) дати характеристику повноважень кожного суб'єкту, посилаючись на відповідні статті КПК.

До кримінально-процесуальної діяльності залучаються громадяни та юридичні особи, які мають свій особистий інтерес у кримінальній справі, або представляють інтереси інших зацікавлених у справі осіб (тобто, учасники процесу). Згідно із п. 8

ст. 32 КПК України до цієї категорії належать обвинувачений, підозрюваний, захисник, потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач, представники потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача. При обговоренні питання щодо цих суб'єктів кримінального судочинства слід дати характеристику таким учасником процесу як обвинувачений, підозрюваний, захисник, потерпілий і його представник. Процесуальне положення цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників буде розглянуте у наступній темі № 5.

Насамперед, необхідно визначити кого кримінально-процесуальний закон визнає обвинуваченим (ст. 43 КПК України), підозрюваним (ст. 43¹ КПК України), захисником (ст. 44-48 КПК України), потерпілим (ст. 49 КПК України) і його представником (ст. 52 КПК України). Крім того, дати характеристику їх процесуальних прав і обов'язків, назвати кримінально-процесуальну функцію, яку той чи інший учасник здійснює.

Під час вивчення питання слід звернути увагу на те, що громадяни набувають кримінально-процесуальний статус обвинуваченого, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників після складання відповідного процесуального документу органом дізнання, слідчим, прокурором, судом (постанова про притягнення як обвинуваченого, постанова при визнання потерпілим та ін.). Особа набуває статус підозрюваного після: 1) затримання у порядку ст. 106 (115 КПК України); 2) застосування відносно особи будь якого запобіжного заходу до складання постанови про притягнення як обвинуваченого.

При підготовці до третього питання слід також звернути увагу на правове становище цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників у кримінальному процесі. Передусім необхідно з'ясувати умови спільного розгляду кримінальної справи і цивільного позову. Не кожний цивільний позов може розглядатися разом із кримінальною справою. Тому обговорюючи друге питання, необхідно чітко визначити за яких обставин цивільний позов може бути розглянутий у кримінальному процесі. Слід також звернути увагу, що ці умови витікають зі змісту ст. 28 КПК України.

Участь у кримінальному процесі цивільного позивача і цивільного відповідача обумовлена можливістю сумісного розгляду кримінальної справи і цивільного позову. Процесуальне положення цивільного позивача, цивільного відповідача, їх представників викладені у ст.ст. 50-52 КПК України. Під час підготовки питання необхідно використати ті рекомендації, які були надані у попередній темі відносно учасників кримінального процесу. Крім того, слід визначити процесуальний статус цивільного позивача з потерпілим і процесуальний статус цивільного відповідача з обвинуваченим.

Під час відповіді на питання щодо інших суб'єктів кримінального процесу, слід охарактеризувати існуючі в теорії думки стосовно поділу таких суб'єктів на додаткові групи, а також їх характеристики. Слід навести характеристику та значення свідка, експерта, понятих, перекладача, спеціаліста в кримінальному процесі. Важливо також звернути увагу на тих осіб, які взагалі не мають жодних прав та обов'язків під час їх участі, а саме: статисти, секретар судового засідання тощо.

Особливу увагу слід приділити участі представників громадськості, служби у справах неповнолітніх під час судового розгляду кримінальних справ про злочини, вчинені неповнолітніми, визначити їх завдання в кримінальному процесі.

Важливим при з'ясуванні правового статусу всіх суб'єктів кримінального процесу є вирішення проблемних питань, які виникають у практичній діяльності, а також стосуються прогалин в законодавстві. Викладач на семінарському занятті повинен використовувати евристичний підхід, ставлячи проблемні задачі та формулюючи такі проблемні ситуації.

Завдання для практичного заняття

1. Під час проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні про незаконне поміщення особи у психіатричну лікарню (ст. 151 КК України), яке вчинив слідчий прокуратури Давидов, прокурор району був присутній під час пред'явлення йому обвинувачення, а також брав участь у його допиті як підозрюваного. Під час судового розгляду кримінального провадження судом, публічне обвинувачення підтримував той же прокурор району. Обвинувачений Давидов заявив відвід публічному обвинувачу у зв'язку з тим, що він брав участь у провадженні досудового слідства і не може бути об'єктивним.

Чи підлягає заявлений відвід задоволенню? Яке процесуальне положення прокурора на різних стадіях кримінального процесу.

2. Під час розслідування злочину передбаченого ст. 257 КК України на адресу ст. слідчого прокуратури області Петрова неодноразово надходили анонімні листи з вимогами відмовитись від ведення справи та погрозами знищення його майна шляхом підпалення. Через деякий час слідчому Петрову повідомили з садового кооперативу, що на його садибі вночі сталася пожежа і згорів будинок. Слідчий виїхав на місце події, провів його огляд, про що склав протокол, а повернувшись до свого службового кабінету, порушив кримінальну справу за ознаками злочину передбаченого ст. 194 ч. 2 КК України, прийнявши її до свого провадження.

Дайте оцінку діям слідчого та процесуальному значенню прийнятих рішень.

3. Під час розслідування кримінального провадження по обвинуваченню Курінного у скоєні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК України, слідчий прийняв рішення про закриття кримінального провадження у зв'язку із відсутністю в діях обвинуваченого складу злочину. Начальник СВ після вивчення кримінального провадження скасував постанову слідчого і дав слідчому письмові вказівки відносно провадження ряду слідчих дій. Але слідчий відмовився виконувати вказівки начальника СВ і звернувся до прокурора з письмовою скаргою, де зазначив, що начальник СВ перевищив свої повноваження.

Хто правий у цій ситуації? У чому виражається процесуальна самостійність слідчого?

4. Ващук, який довгий час під підтримував недоброзичливі стосунки зі своїм сусідом Ковтуном, знаходячись у стані сп'яніння, вирішив вистрілити в нього з мисливської рушниці, коли побачив, що той рубас у дворі дрова. Вийшовши на вулицю, він націлив рушницю у Ковтуна і вистрілив, але не влучив тому, що його відштовхнув Сіренко, який побачив, що Ковтун цілить у людину і підбіг до нього.

Чи можна визнати Ковтуна потерпілим у даному провадженні?

Теми рефератів:

1. Поняття учасників кримінального провадження.
2. Класифікація учасників кримінального провадження.

3. Цивільний позивач у кримінальному процесі.
4. Експерт у кримінальному процесі.

ТЕМА № 4. Докази і доказування у кримінальному процесі.

Семінарське заняття: Докази і доказування у кримінальному процесі.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 годин (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Доказове право – підгалузь кримінального процесуального права.
2. Поняття і значення доказів. Належність і допустимість доказів. Їх класифікація.
3. Поняття кримінального процесуального доказування та його значення. Збирання, перевірка, оцінка доказів учасниками процесу.
4. Обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (предмет) та межі доказування
5. Загальна характеристика видів доказів.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.

URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.

7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_protso_pidruchnyk-1.pdf

9. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 2016 року №6 ст.55: редакція від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: редакція від 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: редакція від 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: редакція від 11.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: редакція від 5.08.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. редакція від 16.07.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

16. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2.06.2011. № 3460-VI редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

1. З метою успішного засвоєння першого питання необхідно вивчити вимоги ст. 84 КПК України, де закріплені поняття доказів, перелік їх джерел, а також виконати письмове завдання (скласти таблиці):

Таблиця 1. Докази.

Підстави класифікації	Вид доказів
-----------------------	-------------

Обговорюючи питання класифікації доказів важливо показати її значення для діяльності органів досудового розслідування, прокуратури і суду.

Вивчаючи перше питання теми необхідно зважати на те, що КПК України не розкриває змісту поняття “кримінальне процесуальне доказування”. Визначення цього поняття дає наука кримінального процесу. Тому для засвоєння матеріалу по цьому питанню необхідно ознайомитись із відповідними розділами підручників, а також рекомендованими літературними джерелами після чого сформулювати визначення поняття “доказування”. Слід звернути увагу на те, що таке визначення повинно містити вказівки на: 1) урегульовану нормами КПК України діяльність; 2) суб’єктів кримінального процесу, що здійснюють процесуальну діяльність; 3) елементи процесу доказування.

2. Готуючись до другого питання, слід дати визначення поняття „джерело доказів”, а також відмінність від поняття „спосіб доказування” або „докази”. Джерела доказів в кримінальному процесі.

Джерела доказів передбачені в ч. 2 ст. 84 КПК. До них відносяться показання свідка; показання потерпілого; показання підозрюваного; показання обвинуваченого; висновок експерта; речові докази; протоколи слідчих і судових дій; протоколи із відповідними додатками, складені за результатами проведення оперативно-розшукових заходів; інші документи. Відповідаючи на дане питання необхідно не тільки перелічити всі джерела доказів, а й дати їх визначення та коротку характеристику.

Таблиця 2. Джерела доказів (скласти зведену повну таблицю)

Джерела доказів	Порядок процесуального закріплення
-----------------	------------------------------------

Процес доказування має три складових частини: а) збирання (формування); б) перевірку доказів; в) оцінку доказів.

Обговорюючи друге питання необхідно охарактеризувати кожен з трьох складових частин, для чого уважно вивчити вимоги ст. 85 і ст. 86 КПК України, а також відповідні розділи навчальної літератури. З’ясовуючи способи збирання доказів, слід звернути увагу на проблему можливості використання у кримінально-процесуальному доказуванні даних, які були одержані під час оперативно-розшукової діяльності (Закони України “Про оперативно-розшукову діяльність”, “Про організаційні засади боротьби із організованою злочинністю”, ст. 84 КПК України).

Кримінальне процесуальне доказування як одна із форм пізнання має свій предмет дослідження. Предметом доказування у кримінальному процесі являється сукупність фактів що необхідно встановити для правильного вирішення кримінального провадження. Мінімальний перелік обставин, які належить доказати у кожному кримінальному провадженні, визначений у ст. 91 КПК України. Слід враховувати, що незалежно від характеру кримінального правопорушення (убивство, зґвалтування та інші) предмет доказування єдиний і обов’язковий для всіх кримінальних проваджень. Крім того, при обговоренні цього питання слід виділити співвідношення понять “предмет доказування” і “межі доказування”, а також дати характеристику суб’єктів, що здійснюють доказування та приймають у ньому участь.

Сторона обвинувачення у доказуванні є прокурор, слідчий, дізнавач, оперативні підрозділи. Суддя, колегіальний суд, слідчий суддя, здійснюють контроль за проведення досудового розслідування. Під час судового розгляду суддя повинен встановити обставини кримінального правопорушення, вину обвинуваченого та оголосити вирок.

Готуючись до шостого питання слід приділити увагу такому поняттю, як „обов’язок доказування”. Саме на учасників доказування законом покладений цей обов’язок. Прокурор, слідчий та дізнавач, зобов’язані вжити всі передбачені законом заходи для всебічного, повного і об’єктивного дослідження обставин кримінального провадження, виявити як обвинувальні, так і виправдувальні щодо підозрюваного, обвинуваченого, а також обтяжуючі та пом’якшуючі його відповідальність обставини. Суд, прокурор, слідчий дізнавач, не вправі перекладати обов’язок доказування на підозрюваного, обвинуваченого. Необхідно також усвідомлювати, що ця заборона поширюється також на захисника підозрюваного, обвинуваченого, його законного представника, на потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників.

Завдання для практичного заняття

1. Під час розслідування кримінального провадження про нестачу грошей у касі автотранспортного підприємства, слідчий повідомив про підозру касиру Зотовій в тому, що вона привласнила кошти, які отримувала при продажу квитків, тобто вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 191 КК України. Зотова визнала себе винною частково і пояснила, що нестача дійсно сталася з її вини, але грошей вона не привласнила, у неї їх викрали частково, коли вона їхала у міському транспорті. Крім того, одного разу вона забула закрити сейф, де були гроші, а у кімнаті крім неї ще два працівника бухгалтерії, можливо вони викрали гроші. Слідчий пояснив, що підозру можна змінити тільки у тому разі, якщо Зотова докаже, що нестача сталася дійсно з таких обставин, як вона розказала. Зотова подала скаргу прокурору, який скасував подальші рішення слідчого.

Чому прокурор став на бік обвинуваченої Зотової?

2. Під час розслідування кримінального провадження про порушення правил безпеки дорожнього руху, що спричинили смерть потерпілого (ст. 286 ч. 2 КК України) слідчий зібрав такі докази:

- Допитаний як свідок лікар “Швидкої допомоги” пояснив, що коли він надавав потерпілому допомогу на місці наїзду той був ще живий і сказав, що його збила автомашина чорного кольору марки ВАЗ.

- Свідок Григоров пояснив, що йому розказував знайомий Васін про те, що його сусід по гаражу Треньов ремонтував свою автомашину ВАЗ чорного кольору (замінював фару, рихтував ліве крило) і сказав, що наїхав на чоловіка.

- Допитаний як свідок Васін показання Григорова підтвердив.

- Допитаний як підозрюваний Треньов пояснив, що того дня з гаражу не виїжджав, Васіну нічого не розповідав, крім того, ні на кого не наїжджав.

- Під час огляду автомашини Треньова було встановлено, що ВАЗ-2105 № АХ 22-48 ХА чорного кольору має на лівому крилі сліди виправлень (рихтування), на лівій фарі відсутнє скло, на бампері – краплі речовини темно-бурого кольору схожої на кров.

- Відповідно до висновків судово-медичної експертизи краплі темно-бурого кольору, знайдені на бампері автомашини Треньова, є кров'ю людини, І групи (кров потерпілого також віднесена до І групи).

- Свідок Богаєв пояснив, що бачив як автомашини ВАЗ-2105 чорного кольору їхала з великою швидкістю, наїхала на чоловіка і, не зупиняючись, поїхала далі.

- Під час огляду місця події були виявлені і вилучені шматки скла, схожі на скло від автофари.

- Криміналістична експертиза відновлення цілого по частинах дійшла висновку, що розбите скло з місця події є складовою частиною фари автомашини типа ВАЗ-2105.

- Встановлено, що Треньов на роботі та вдома характеризується як порядна людина, але двічі за останній рік притягувався до амін. відповідальності за порушення правил дорожнього руху.

Класифікуйте зібрані докази, назвіть джерела доказів.

3. Під час досудового розслідування у кримінальному провадженні про крадіжку 3 легкових автомобілів з майданчика станції технічного обслуговування, слідчий отримав від співробітника оперативного підрозділу розшуку касету з магнітофонним записом розмови головного інженера СТО з бригадиром слюсарів, з якої можна було дійти висновку, що їм відомо хто викрав автомобілі і вони мають надію одержати від крадіїв свою долю “за мовчання”.

Оперуповноважений пояснив, що за своєю ініціативою він встановив пристрій для підслуховування у кабінеті головного інженера і таким чином записав усі його розмови за один день. Після прослуховування вибрав його розмову з бригадиром, переписав на окрему касету. Слідчий роз'яснив оперуповноваженому, що не може прилучити касету до справи.

Як повинен обґрунтувати слідчий свою відмову?

4. Розслідуючи кримінальне провадження про викрадення кольорових металів у великих розмірах на заводі “Метиз”, слідчий доручив співробітникам оперативних служб встановити осіб, що скуповували викрадений метал. Через 10 діб слідчий отримав фотокопії товарно-транспортних накладних з яких було видно, що метал получила комерційна фірма “Унтер”. У своєму рапорті оперуповноважений повідомив, що фотокопії були виготовлені під час оперативно-розшукових заходів, а оригінали документів злочинці знищили.

Яке рішення повинен прийняти слідчий, керуючись правилами перевірки та оцінки доказів?

5. Ковальов і Сисоєв були затримані за підозрою у вчиненні крадіжки з магазину за попередньою змовою. Але Ковальов під час допиту стверджував, що крадіжку він скоїв сам, Сисоєва ніколи не бачив і з ним не знайомий. Слідчий прилучив до справи фотографії місця пригоди, у тому числі замка дверей зі слідом пошкодження, а також фото знайдене під час обшуку у помешканні Сисоєва, де він був сфотографований разом з Ковальовим.

Дайте порівняльну характеристику доказового значення фотознімків з місця пригоди та фотознімка вилученого під час обшуку.

Теми рефератів:

1. Докази у кримінальному процесі.
2. Класифікація доказів у кримінальному процесі.

3. Кримінальне процесуальне доказування.

Тема № 5. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Практичне заняття: Заходи забезпечення кримінального провадження.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 годин (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Поняття і види кримінального процесуального примусу.
2. Заходи забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування.
3. Запобіжні заходи, затримання, привід.

Література

1. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiah_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях : навч. посіб. / Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.

URI: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/kkp/2020/pytannia_vidp_2020.pdf

4. Лобойко Л.М., Банчук О.А. Кримінальний процес : Навчальний посібник. К.: Ваіте, 2014. 280 с.

URI: <https://www.osce.org/files/f/documents/9/2/358176.pdf>

5. Досудове розслідування : навч. посіб. / Р.І. Благута, А.-М.Ю. Ангеленюк, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Ю.А. Комісарчук, А.Я. Хитри; Львів. держ. ун-т внутр. справ.-Львів: ЛьвДУВС, 2019. 599 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3500/3/%d0%94%d0%be%d1%81%d1%83%d0%b4%d0%a0%d0%be%d0%b7%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4_11-04-2019%20.pdf

6. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Наказ МВС України від 06 липня 2017 №570.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>

7. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ МВС України від 07 липня 2017 № 575.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття

Здійснення кримінальної процесуальної діяльності часом пов'язане із застосуванням державними органами, що ведуть процес, примусу відносно громадян, щодо залучення до кримінального провадження. Слід зазначити, що у ряді випадків учасники процесу заважають проведенню досудового розслідування, не виконують, накладені на них, процесуальні обов'язки, або своїми діями порушують процесуальний порядок ведення кримінального провадження.

Для забезпечення розслідування чинне кримінальне процесуальне законодавство України передбачає систему заходів забезпечення кримінального провадження. Заходи забезпечення кримінального провадження за своїм характером не однакові, їх застосування переслідує різну мету. В залежності від таких обставин є підстави для класифікації заходів кримінального процесуального примусу. Підготовка відповіді на перше запитання вимагає вивчення відповідних розділів підручника, а також ст.ст. 7³, 98¹, 106, 126, 136, 147, 148-165, 177, 178, 193, 205, 272, 165², 436 КПК України.

Необхідне засвоєння першого питання припускає уміння відобразити співвідношення понять: “заходи кримінального процесуального примусу” – “запобіжні заходи”.

При обговоренні змісту конкретних заходів забезпечення кримінального провадження рекомендується дотримуватись такої послідовності:

- а) підстави і мета застосування;
- б) сторона обвинувачення, слідчий суддя, суддя що має право застосовувати захід забезпечення кримінального провадження;
- в) особи, відносно яких може застосовуватись конкретний захід забезпечення кримінального провадження;
- г) порядок процесуального оформлення застосування заходу забезпечення кримінального провадження.

Зміст запобіжних заходів, що являються складовою частиною заходів забезпечення кримінального провадження, відноситься до обговорення третього питання заняття.

Підготовку до другого питання семінару слід розпочати в вивчення ч. 1 і ч. 2 ст. 131, ч. 1 ст. 132 КПК України. Важливо звернути увагу на те, що “підстави” застосування запобіжних заходів і “мета” застосування – відрізняються за змістом категорії.

Під час заняття необхідно показати їх співвідношення крім того, слід пам'ятати, що запобіжні заходи, як правило, застосовуються до обвинуваченого, і тільки у виключних випадках – до підозрюваного. Саме цим відрізняються заходи забезпечення кримінального провадження, які застосовуються не тільки відносно підозрюваного та обвинуваченого, але і потерпілого, цивільного позивача, свідка. Обираючи захід забезпечення кримінального провадження, окрім підстав, що

вказані у ч. 1 ст. 132 КПК України, необхідно врахувати обставини, перелічені у ч. 3 ст. 132 та ст. 178 КПК України.

Чинним кримінальним процесуальним законодавством України передбачений вичерпний перелік запобіжних заходів (ст. 176 КПК України), а також мета та підстави застосування запобіжних заходів, обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу (ст.ст. 177-178 КПК України). Зміст кожного запобіжного заходу розкривається у спеціальних нормах (ст.ст. 179-183 КПК України).

Розглядаючи такий запобіжний захід, як тримання під вартою, важливо звернути увагу на строк дії ухвали слідчого судді про обрання цього запобіжного заходу, порядок продовження строку та його зміну.

Процесуальний порядок обрання запобіжних заходів відображений у ст. 184 КПК України. На занятті слід звернути увагу на зміст і форму клопотання про застосування запобіжних заходів, а також перелікувати вимоги, що пред'являються до увідної, описової і результативної частини процесуального документа. При цьому, необхідно пам'ятати, що під час розслідування кримінального провадження обраний запобіжний захід підозрюваному, обвинуваченому в залежності від обставин, що склалися, може бути скасований або змінений. З метою засвоєння процесуального порядку зміни або скасування запобіжного заходу необхідно вивчити ст. 200 КПК України.

Завдання для практичного заняття

1. Під час розслідування кримінального провадження про розкрадання матеріальних цінностей з крамниці, слідчий запросив продавців Травкіну та Чадову для допиту. Але, у призначений час Чадова не з'явилась. Не з'явилась вона і тоді, коли слідчий направив їй повістку вдруге. Після чого слідчий склав постанову про привід Чадової, доручив черговому райвідділу примусово доставити її наступного дня о 9 годині ранку. Виконуючи постанову слідчого черговим нарядом о 7 годині ранку Чадова було доставлена у райвідділ, обурена такими діями співробітників поліції, повідомила, що вона хвора, а з нею поведуться як з винуватою, того ж дня Чадова звернулась до прокурора зі скаргою, обґрунтовуючи не процесуальні дії слідчого.

Чи обґрунтована скарга Чадової?

2. Краско визнаний потерпілим у кримінальному провадженні відносно нього про розбійний напад, був допитаний як потерпілий. Він дав детальні показання про обставини вчинення кримінального правопорушення. Після затримання підозрюваного Адамова, слідчий вирішив пред'явити його потерпілому Краско для впізнання. Але, потерпілий відмовився з'явитись на виклик слідчого і пояснив, що до своїх показань йому нічого доповнити, він все пояснив та підписав протокол допиту.

Яке рішення необхідно прийняти слідчому?

3. Завідуюча крамницею Попова і продавець Сизов, що були визначені як підозрювані у розкрадання грошових коштів шляхом присвоєння, використовуючи свій службовий стан, перешкоджали слідчому у провадженні слідчих (розшукових) дій, намагаючись переховати і знищити документи, негативно впливали на свідків.

Яке рішення необхідно прийняти слідчому за таких обставин?

4. Під час допиту потерпілої по кримінальному провадженню про вчинення зґвалтування було встановлено, що потерпіла бачила на грудях у чоловіка, який на неї напав, татуювання у вигляді птаха. За підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, був затриманий Титов. Після його допиту як підозрюваного слідчий склав постанову про освідування з метою виявлення на грудях Титова особливих прикмет, про які розповіла потерпіла. Але, Титов заявив, що роздягатись не буде у присутності слідчого і він не має бажання щоб його тіло хтось розглядав.

Як необхідно поступити слідчому?

Теми рефератів:

1. Заходи забезпечення кримінального провадження: поняття, ознаки.
2. Заходи забезпечення кримінального провадження: види та класифікація.
3. Запобіжні заходи: поняття, ознаки.
4. Запобіжні заходи: види та класифікація.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА.

Тема № 6. Слідчі (розшукові) і негласні слідчі (розшукові) дії.

Семінарське заняття: Слідчі (розшукові) і негласні слідчі (розшукові) дії.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 години (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Поняття і значення слідчих (розшукових) дій, загальні положення та підстави їх проведення.
2. Класифікація слідчих (розшукових) дій та їх види.
3. Процесуальна характеристика окремих слідчих (розшукових) дій.
4. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії та підстави їх проведення.
5. Поняття, види та система негласних слідчих (розшукових) дій.
6. Організація проведення та фіксація результатів негласних слідчих (розшукових) дій.

Література

1. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях : навч. посіб. / Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.

URI: https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/kkp/2020/pytannia_vidp_2020.pdf

4. Лобойко Л.М., Банчук О.А. Кримінальний процес : Навчальний посібник. К.: Ваіте, 2014. 280 с.

URI: <https://www.osce.org/files/f/documents/9/2/358176.pdf>

5. Досудове розслідування : навч. посіб. / Р.І. Благута, А.-М.Ю. Ангеленюк, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Ю.А. Комісарчук, А.Я. Хитри; Львів. держ. ун-т внутр. справ.-Львів: ЛьвДУВС, 2019. 599 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3500/3/%d0%94%d0%be%d1%81%d1%83%d0%b4%d0%a0%d0%be%d0%b7%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4_11-04-2019%20.pdf

6. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Наказ МВС України від 06 липня 2017 №570.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>

7. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ МВС України від 07 липня 2017 № 575.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

8. Про затвердження Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань : Наказ Генеральної прокуратури України від 06 квітня 2016 № 139.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>

9. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16 лютого 2018 № 111.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>

10. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена : Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

11. Організаційно-правові засади діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : монографія / В.Г. Дрозд, А.В. Пономаренко, В.П. Климчук та ін.; МВС України, Держ. н.-д. ін-т. - Херсон : Гельветика, 2020. - 348 с. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6467/Orhanizatsiino%20pravovi%20zasady%20diialnosti%20slidchykh%20pidrozdiliv%20Natsionalnoi%20politsii%20Ukrainy_monohrafiia_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

12. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/4/7/232716.pdf>

13. Щербаковський М. Г. Проведення та використання судових експертиз у кримінальному провадженні : монографія. Харків : В деле, 2015. 560 с. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6020/Provedennia%20ta%20vykorystannia%20sudovykh%20ekspertyz%20u%20kryminalnomu%20provadzhenni_monohrafiia_M%20H%20Shcherbakovskyi_2015.pdf?sequence=1

14. Доказування у кримінальному провадженні : курс лекцій / О. О. Бондаренко, Г. І. Глобенко, В. В. Романюк та ін. ; за заг. ред. О. О. Юхна ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Ф-т №1, Каф. кримінал. процесу та організації досуд. слідства. - Харків : ХНУВС, 2018. - 156 с. URI: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4400>

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття

Під час досудового розслідування слідчий виконує ряд процесуальних дій, але не всі вони можуть бути визначені поняттям “слідчі (розшукові) дії”. У теорії кримінального процесу слідчими діями називають лише ті процесуальні дії, які, на відміну від інших (наприклад, роз’яснення учасникам прав та ін.), направлені на виявлення, фіксацію і перевірку фактичних даних, що мають доказове значення у кримінальному провадженні. Вивчаючи тему “Докази” ми підкреслили, що слідчі дії являються головним та найбільш поширеним засобом збирання доказів, за допомогою яких встановлюються всі обставини скоєного злочину. Вищеназвані обставини важливо враховувати даючи визначення поняття і сутності слідчих дій.

КПК України передбачає вичерпний перелік слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Необхідно уважно вивчити вимоги ст. ст. 223, 246, а також ознайомитись з главами 20, 21 КПК України.

У кожному кримінальному провадженні проведення усіх, передбачених законом, слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій не обов’язкове. В залежності від конкретних обставин слідчий самостійно вирішує питання про проведення тієї чи іншої слідчої дії, а також у якій послідовності їх провести.

Вивчення переліку усіх слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій дає можливість правильно їх класифікувати. Класифікацію слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій можна здійснити в залежності від тієї мети, яку необхідно досягти, яку посадова особа, що веде слідство, переслідує під час провадження тієї чи іншої слідчої дії (перевірка, уточнення або одержання інформації).

Засвоєння третього питання передбачає вміння дати процесуальну характеристику слідчим діям. Пропонується додержуватись такої послідовності:

- а) підстави для провадження (юридичні і фактичні);
- б) мета провадження слідчої дії;
- в) учасники слідчої дії;
- г) порядок провадження;
- д) процесуальне оформлення результатів проведеної слідчої дії;

До обговорення цього питання проблеми тактики та психології слідчих дій не входять, тому що ці питання вивчаються криміналістикою та судовою психологією.

Завдання для практичного заняття

1. Черговий наряд патрульної поліції, близько 13-00 2 лютого поточного року, доставив до слідчого з території автовокзалу Коваленка у якого було два колеса від автомашини (у зборі). Було встановлено, що Коваленко дві доби тому визволився з ВТК-25 (режиму другого ступеню), де відбував покарання за викрадення автомобілів. Як пояснив затриманий, колеса він щойно купив за 120 гривень у незнайомого чоловіка для свого брата, що мешкає у Полтавській області, куди Коваленко зібрався їхати.

Слідчий ознайомився з рапортами поліцейських, поясненнями Коваленка, вирішив зареєструвати рапорт про вчинене кримінальне правопорушення у Єдиному реєстрі досудового розслідування провести слідчі (розшукові) дій, а Коваленка затримати, як підозрюваного (з додержанням вимог ст. 208 КПК України).

Слідчий посилався на такі підстави:

- Коваленко раніше судимий за крадіжки автомобілів, має здібності до їх розукомплектування.
- Після визволення з ВТК він не поїхав додому у Полтавську область, а залишився у м. Харкові не маючи житла і заробітків.
- Коваленко після визволення не міг мати такі гроші щоб придбати колеса.
- Ніхто не продає рудні колеса, а на колесах, що були вилучені у Коваленка, сліди свіжого бруду і можна зробити висновок, що він зняв їх безпосередньо перед затриманням.
- Коваленко нічим не доказав, що колеса він купив, таким чином можна зробити висновок – він їх викрав неподалік від автовокзалу з якогось автомобіля.

Дайте оцінку висновкам слідчого.

2. 20 листопада поточного року о 20 годині на вокзалі станції Харків-пасажирський робітниками патрульної поліції за крадіжку сумки у касовому залі був затриманий Манулов, що знаходився у нетверезому стані. Він був доставлений у чергову частину відділу поліції. Оперативний черговий склав відносно Манулова протокол про адміністративне порушення за те, що він знаходився у стані сп'яніння у громадському місці, і залишив його в черговій частині до ранку.

21 листопада поточного року о 9-00 годині матеріали та заяву про крадіжку сумки було передано до слідчого, який заніс відомості до ЄРДС, з додержанням вимог ст. 208 КПК України о 14 годині 30 хвилин затримав Манулова за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення.

Оцініть законність і обґрунтованість дій співробітників поліції.

3. На Центральному ринку м. Харкова співробітниками поліції був затриманий Севрюгін, який раніше був засуджений за крадіжки. Під час

затримання у Севрюгіна була вилучена валіза з жіночими та дитячими речами і документами на ім'я Козлової М.І., що мешкає у м. Києві. Речі, що містились у валізі Севрюгін описати не зміг. Співробітник поліції відібрав у Севрюгіна пояснення, у якому той вказав, що не пам'ятає яким чином йому дісталась валіза, після чого склав протокол затримання на підставі ст. 208 КПК України, з метою в подальшому занести відомості до ЄРДС за ознаками ст. 185 ч. 2 КК України.

Дайте оцінку законності дій співробітнику поліції.

4. Слідчий допитав Клопова як підозрюваного про завдання тяжких тілесних ушкоджень Гуркіну. Після того, як Клопов дав детальні пояснення про вчинене кримінальне правопорушення, він заявив, що підписувати протокол свого допиту, як і всі інші процесуальні документи, відмовляється.

Яке рішення повинен прийняти слідчий?

5. Допитана як свідок Шурова пояснила, що вона неграмотна, тому розписуватись не вміє і поставила у кінці протоколу хрестик, а слідчий засвідчив це своїм підписом. Керівник органу досудового розслідування, після перевірки матеріалів кримінального провадження, зробив слідчому зауваження і дав вказівку допитати Шурову повторно у присутності понятих, щоб вони своїми підписами засвідчили зміст протоколу.

Дайте оцінку дій слідчого і керівника органу досудового розслідування.

6. Під час огляду місця події – крамниці, з якої біли викрадені спиртні напої, службова собака по сліду привела слідчо-оперативну групу до лісу, що знаходився на відстані 2 км від крамниці, де знайшла схованку у якій була валіза з викраденими напоями. Співробітник поліції за дорученням слідчого у присутності понятих склав окремий протокол виявлення і вилучення валізи.

Дайте оцінку дій слідчого і співробітника поліції.

7. Визмку під час огляду місця події – ділянки шляху з містком через річку, з якого впав автобус, один з понятих ненароком впав у воду і його терміново відвезли додому.

Як необхідно продовжити огляд місця події зважаючи на те, що огляд проводився далеко від населених пунктів? Чи можна продовжувати огляд з одним понятим? Якщо слідчий запросив іншого понятого, огляд можна продовжувати чи починати з початку?

8. Неповнолітній Синьов під час дорожньо-транспортної пригоди отримав тяжкі тілесні ушкодження і через деякий час помер. Під час проведення судово-медичної експертизи експерт зробив висновки, згідно до яких смерть Синьова наступила в результаті запалення легені і це не пов'язано з порушенням правил дорожнього руху. На підставі висновків експертизи кримінальне провадження було закрито за відсутністю ознак злочину. Неодноразово батьки потерпілого звертались із скаргами про незаконність прийнятого рішення і повторне проведення досудового розслідування, стверджуючи, що у сина були зламані кістки ніг і рук. Прокурор скасував постанову про закриття кримінального провадження і доручив розслідування іншому слідчому.

Яку слідчу (розшукову) дію необхідно провести у даному випадку?

9. Потерпілий у кримінальному провадженні про розбійний напад Сімака у протоколі допиту заявив, що чоловіка, який під загрозою зброї заволодів його золотим годинником та грошима, він впізнати не може, але запам'ятав, що на правій долоні біля великого пальця у того було татуювання у вигляді якорю і на

передньому зубі зліва металева, з жовтого кольору, коронка. За підозрою у вчиненні злочину був затриманий Коньков.

Яку слідчу (розшукову) дію та в присутності кого повинен провести слідчий? Складіть процесуальний документ по результатам цієї слідчої (розшукової) дії.

10. Допитана як потерпіла Котиба пояснила, що під час нападу на неї двох невідомих чоловіків у темному під'їзді вона кричала, кликала на допомогу, відбивалась і одному з нападаючих подряпала обличчя. А коли хтось із нападаючих закрив їй рота рукою, вона його вкусила за великий палець. Через дві години були затримані два чоловіка, що підозрювались у нападі на Котибу. В одного із них була перев'язана рука, у другого подряпане обличчя.

Які слідчі (розшукові) дії повинен провести слідчий у даному випадку?

11. О 23 годині 30 хвилин Перов розбив вітрину продуктової крамниці, кричав про свої враження та проник до торгового дому і викрав продукти харчування після чого втік, а через деякий час був затриманий. Допитаний як свідок Зайчук, що мешкає у тому ж будинку, де знаходиться магазин на третьому поверсі, пояснив, що бачив з балкону чоловіка, який розбив вітрину і вчинив крадіжку, добре запам'ятав його голос і те, що він був вдягнений у білу сорочку.

Яким чином необхідно провести впізнання у такій ситуації?

12. З музею образотворчого мистецтва, що в селі Пархомівка, невідомі особи викрали кілька картин відомих художників початку 19-го сторіччя. Майже через чотири роки директор Пархомівського музею оглядаючи каталоги народних музеїв Львівщини видавництва "Мистецтво", на фотографіях впізнав дві викрадені картини, про що негайно повідомив слідчого. Крім того, директор пояснив, що він може впізнати картини за ознаками, які відомі тільки йому (підписами художників та ін.)

Які процесуальні дії повинен виконати слідчий, щоб прийти до висновку, що картини, які знаходяться у Львові і викрадені з Пархомівського музею ті ж самі?

Теми рефератів:

1. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій.
2. Процедура провадження допиту.
3. Пред'явлення для впізнання, його мета, види, порядок провадження та оформлення.
4. Поняття, види, підстави і порядок проведення обшуку.
5. Огляд, його мета, види і порядок проведення.
6. Ексгумація трупа, підстави та процесуальний порядок провадження.
7. Слідчий експеримент.
8. Освідування, його мета, види.
9. Підстави і порядок призначення експертизи.
10. Поняття, види та система негласних слідчих (розшукових) дій.

Тема № 7. Зупинення та закінчення досудового розслідування. Продовження строку досудового розслідування.

Практичне заняття: Зупинення та закінчення досудового розслідування. Продовження строку досудового розслідування.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 години (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття зупинення досудового розслідування.
2. Підстави і умови зупинення досудового розслідування.
3. Процесуальний порядок зупинення досудового розслідування, зміст документів, що складаються при цьому.
4. Форми закінчення досудового розслідування.
5. Підстави і процесуальний порядок закриття кримінального провадження.
6. Процесуальний порядок закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту.
7. Загальні положення продовження строку досудового розслідування.
8. Порядок продовження процесуального строку досудового розслідування.

Методичні вказівки:

1. Під час досудового розслідування часом виникають такі обставини, що заважають продовженню розслідування і його закінчення. В таких випадках у кримінально-процесуальній діяльності настає перерва, яка продовжується доти поки такі обставини не будуть усунені. Важливо звернути увагу, що перерву у досудовому розслідуванні можна лише за тих обставин, що вказані у ст. 280 КПК України і тільки у разі встановлення таких обставин. В останніх випадках (тяжке захворювання потерпілого, провадження ревізій, експертиз та ін.) досудове розслідування продовжується. Якщо закінчується строк досудового розслідування то порушується клопотання про його продовження.

Обговорюючи перше питання необхідно розкрити суть інституту призупинення досудового розслідування, відобразити процесуальні наслідки, що настають у разі прийняття рішення про зупинення провадження, дати характеристику підстав для прийняття такого рішення (ст. 280 КПК України), а також умови, які необхідно дотримувати при зупиненні досудового розслідування по кожній підставі (ст.ст. 280-281 КПК України).

2. На занятті слід звернути увагу на процесуальний порядок призупинення (ст. 280 КПК України) і поновлення (ст. 282 КПК України) досудового розслідування, крім того вказати випадки, коли зупинена кримінальне провадження може бути закрито.

3. Закінчення досудового розслідування це результат провадження усього розслідування. На цьому етапі слідчий остаточно систематизує всі матеріали кримінального провадження, аналізує і дає оцінку зібраних доказів у їх сукупності і, в залежності від конкретних обставин, приймає одне з остаточних рішень, передбачених ст. 283 КПК України. На занятті слід дати перелік форм закінчення досудового розслідування і вказати обставини в залежності від яких слідчий обирає сам ту чи іншу форму закінчення.

5. Закриття кримінального провадження, як форма закінчення досудового розслідування, передбачає вирішення справи по суті без направлення його до суду.

Така форма закінчення провадження у справі може бути за наявності підстав, що вказані у ст. 284 КПК України. Під час обговорення цього питання слід дати характеристику всім, передбаченим у законі, підставам, а також дати класифікацію їх в залежності від тих правових наслідків для особи, відносно якої приймається рішення про закриття справи.

Процесуальний порядок закриття кримінальної справ передбачений ст. 284 КПК України. На занятті необхідно дати перелік вимог, що пред'являються до постанови про закриття справи, також назвати умови, яких необхідно дотримуватись при закритті кримінального провадження. Важливо дати характеристику умов, при яких можна оскаржити рішення про закриття кримінального провадження справи.

Коли під час досудового розслідування будуть встановлені всі обставини, що мають значення для правильного вирішення кримінальної провадження (ст. 91 КПК України), відсутні підстави для його закриття (ст. 284 КПК України), кримінальне провадження необхідно надіслати у суд для розгляду по суті. У такому разі досудове розслідування закінчується складанням обвинувального акту. Готуючись до відповіді на це питання важливо засвоїти, які процесуальні дії слідчий повинен виконати обов'язково до складання обвинувального акту, а також вимоги, що пред'являє закон до цього процесуального рішення.

Порядок закінчення досудового розслідування складанням клопотанням про направлення справи до суду для вирішення питання про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру розглядається у темі «Особливі порядки провадження».

Теми рефератів:

1. Підстави і умови зупинення досудового провадження.
2. Форми закінчення досудового розслідування.
3. Підстави і умови закриття кримінального провадження.
4. Загальні положення продовження строку досудового розслідування.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
3. Кримінальний процес: підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.
4. Досудове розслідування: навчально-методичний посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, І.В. Гловюк, В.К. Волошина, О.В. Малахова, О.О. Торбас / за ред. В.К. Волошиної. [Електронний ресурс]. 2020. 141 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12565/2020%20%D0%94%D0%BE%20%D0%B2%D1%80%D0%B2%D1%80#Text>.

[D1%81%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%A0%D0%9F.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2087/1/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80_%D0%A21_%202.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

5. Кримінальний процес України у 2-х част.: ч. 1: Досудове провадження: підручник: [Бойко О. П., Гаркуша А. Г., Захарко А. В., Литвинов В. В., Рогальська В. В., Сербін М. М., Солдатенко О. А., Федченко В. М., Черняк Н. П.] ;Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; 2017. 327 с. URL:

https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2087/1/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80_%D0%A21_%202.pdf

6. Досудове розслідування: навч. посібник / Р.І. Благута, А.-М. Ю. Ангеленюк, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Ю.А. Комісарчук та А.Я. Хитри. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 600 с. URL : http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3500/3/%d0%94%d0%be%d1%81%d1%83%d0%b4%d0%a0%d0%be%d0%b7%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4_11-04-2019%20.pdf

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.

URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофіменко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.

7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_protс_pidruchnyk-1.pdf

9. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 2016 року №6 ст.55: редакція від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: редакція від 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: редакція від 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: редакція від 11.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: редакція від 5.08.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. редакція від 16.07.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

16. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2.06.2011. № 3460-VI редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

Тема № 8. Особливі порядки кримінального провадження.

Практичне заняття: Особливі порядки кримінального провадження.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 година (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

- 1.Кримінальне провадження на підставі угод.
- 2.Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.

- 3.Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.
- 4.Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.
- 5.Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
- 6.Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.
- 7.Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.

Література:

1. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.] ; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2018. – 584 с.
2. Кримінальний процес : підручник / За заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 544 с.
3. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник. – К. : Істина, 2014. – 432 с.
4. Лобойко Л. М., Банчук О. А. Кримінальний процес: навчальний посібник. – К.: Ваіте, 2014. – 280 с.
5. Молдован А. В., Мельник С. М. Кримінальний процес України: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 368 с.
6. Кримінальний процес. навчальний посібник для підготовки до іспиту / О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів, В. М. Трофименко, А. Р. Туманянц, О. Г. Шило. – Х.: Оберіг, 2014. – 248 с.
7. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи / відп. ред. В. С. Ковальський. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 408 с.
8. Ткачук О. М. Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси: постатейний показник правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного кримінального суду (практика 2018 року) / О. М. Ткачук. – Харків : Право, 2019. – 252 с.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини / [А. В. Столітній, Ю. Г. Севрук, О. В. Сапін та ін.] ; за ред. А. В. Столітнього. 1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.
URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с.

URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.

7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_protс_pidruchnyk-1.pdf

9. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 2016 року №6 ст.55: редакція від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: редакція від 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: редакція від 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: редакція від 11.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> .

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: редакція від 5.08.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. редакція від 16.07.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

16. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2.06.2011. № 3460-VI редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття:

1. Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок

судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

2. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

3. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу.

4. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру.

5. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

6. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження.

7. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України.

Завдання для практичного заняття

1. Під час досудового розслідування кримінального проступку, передбачений чинним кримінальним процесуальним законодавством України уповноважена особа Національної поліції України затримала Коваленко за протоколом до 72 годин. Уповноваження особа провела особистий обшук затриманого. Однак, матеріали не були зареєстровані у Єдиному реєстрі досудового розслідування. Коваленко оскаржив дії уповноваженої особи до слідчого судді.

Законні дії уповноваженої особи на стадії досудового розслідування ?

2. Степаненко було повідомлено про підозру за вчинення кримінального проступку. Винним він себе не визнав. Під час допиту він заявив, що погано себе почуває. Дізнавач викликав спеціаліста – медика, який встановив, що правопорушник симулює проведення допиту. Отримавши довідку медичного обстеження та освідчування дізнавач запропонував продовжити допит.

Законні дії дізнавача?

3. Уповноважена особа затримала Потоцького та провела обшук у його приміщенні. Вилучені речі і документи були описані та вписані у протокол затримання.

Законні дії уповноваженої особи?

4. Петренко та Лавриков вчинили за попередньою домовленістю кримінальне правопорушення. Дізнавач під час проведення досудового розслідування встановив, що Лавриков також вчинив злочин. Він звернувся до прокурора про передачу матеріалів кримінального провадження до слідчого.

Яке рішення повинен прийняти прокурор?

5. Леонов вчинив кримінальний проступок. Під час дізнання він беззаперечно визнав свою вину, не оспорував встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден з розглядом обвинувального акту за його відсутності. Прокурор під час прокурорського нагляду за проведенням досудового розслідування вирішив надіслати до суду обвинувальний акт, в якому зазначив клопотання про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду.

Яке рішення повинен прийняти суддя ?

Теми рефератів:

1. Кримінальне провадження на підставі угод.
2. Угоди в кримінальному провадженні.
3. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
4. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.
5. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.
6. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності.
7. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
8. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження.

Тема № 9. Судове провадження.

Семінарське заняття: Судове провадження.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 години (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Поняття та види підсудності у кримінальному провадженні.
 2. Поняття, сутність і значення підготовчого провадження.
 3. Поняття, сутність і значення стадії судового розгляду.
 4. Загальні положення судового розгляду у кримінальному провадженні.
- Процедура судового розгляду. Межі судового розгляду.
5. Вирок

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.
URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.
7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с
URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_protst_pidruchnyk-1.pdf
9. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.
URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 2016 року №6 ст.55: редакція від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: редакція від 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: редакція від 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: редакція від 11.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> .

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: редакція від 5.08.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. редакція від 16.07.2021.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

16. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2.06.2011. № 3460-VI редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

Методичні рекомендації до проведення парктичного заняття

1. Згідно ст. 124 Конституції України, правосуддя здійснюється виключно суддею, колегіальним судом. Закон розмежовує повноваження різних ланок судової системи, а також окремих судів кожної ланки на здійснення правосуддя в конкретних кримінальних справах, необхідно звернутися за допомогою до правил про підсудність.

Підсудність – це сукупність юридичних ознак (властивостей) кримінального провадження, на основі яких чинне кримінальне процесуальне законодавство України визначає суд, що має право розглянути її і вирішити по суті.

Чинне кримінальне процесуальне законодавство України встановлює такі види підсудності: родову, або предметну; територіальну, або місцеву; спеціальну; персональну; альтернативну; за зв'язком проваджень.

Попередній розгляд кримінального провадження здійснюється суддею одноособово з обов'язковою участю державного обвинувача. При попередньому розгляді повинні бути присутніми учасники кримінального процесу, згідно з правилами передбаченими КПК України для судового розгляду.

2. На підставі вивченого нормативного матеріалу і рекомендованої літератури студенти мають з'ясувати, що судовий розгляд – це основна і найважливіша, центральна стадія кримінального процесу. В цій стадії суд, здійснюючи правосуддя, розглядає і вирішує справу по суті:

- остаточно досліджує всі її істотні обставини;
- перевіряє докази;
- постановляє вирок, тобто процесуальний акт, яким підсудний визначається винним або невинним у вчиненні кримінального правопорушення.

Таким чином, судовий розгляд і вирішення справи по суті є:

- єдиним способом здійснення правосуддя;
- одним з найважливіших засобів вирішення завдань кримінального процесу;
- ефективною гарантією прав і законних інтересів громадян.

Загальні положення судового розгляду це вимоги чинного кримінального процесуального законодавства України, які виражають найважливіші і типові властивості цієї стадії і проявляються протягом усього періоду її реалізації.

Безпосередність судового розгляду означає звернену до суду чи судді, який одноособово розглядає справу, вимогу закону особисто дослідити в судовому засіданні всі зібрані у справі докази шляхом допиту підсудних, потерпілих, свідків, заслуховування висновків експертів і в разі необхідності їх допиту, огляду речових доказів, огляду і оголошення протоколів слідчих дій та інших документів, огляду місця події тощо.

Усність судового розгляду означає вимогу закону дотримуватись в судовому засіданні усної форми спілкування суду і учасників процесу, усне давання показань підсудними, свідками, потерпілими, експертами та обговорення всіх обставин справи і доказів.

Незмінність складу суду при розгляді справи означає, що розгляд кожної справи повинен бути початий і завершений одним і тим же суддею або одним і тим же колегіальним складом суду.

Рівність прав учасників судового розгляду – засада кримінального судочинства, що закріплена Конституцією України (п.2 ч.3 ст.129). Рівність прав означає наявність в учасників судового розгляду однакових прав щодо подання доказів, участі в дослідженні останніх і заявлення клопотань, що забезпечує рівновагу процесуальних можливостей різних учасників процесу, які виконують у суді протилежні процесуальні функції.

Учасники судового розгляду: обвинувачений, суд, прокурор, захисник, потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач, перекладач, спеціаліст та ін.

Участь підсудного в судовому розгляді справи є обов'язковою, оскільки питання про його вину чи невинність у вчиненні кримінального правопорушення є основним питанням судового розгляду. Розгляд справи при відсутності підсудного допускається лише у виняткових випадках.

Межі судового розгляду. Судовий розгляд проводиться лише стосовно особи, якій висунуте обвинувачення і лише в межах висунутого обвинувачення відповідно до обвинувального акту (ст. 337 КПК України). Чітке визначення меж судового розгляду має велике практичне значення:

- забезпечує цілеспрямованість у діяльності суду;
- гарантує підсудному здійснення ним права на захист;
- виключає можливість засудження обвинуваченого за кримінальне правопорушення, у вчиненні якого він не звинувачується.

Під час розгляду справи суд, при наявності до того підстав, може своєю ухвалою змінити, скасувати або обрати запобіжний захід щодо обвинуваченого (ст. 331 КПК України).

Відкладення розгляду справи має місце, коли вона не може бути розглянута в даному засіданні в зв'язку з:

- неявкою кого-небудь з викликаних осіб;
- необхідністю витребувати нові докази.

Зупинення розгляду справи здійснюється:

- коли обвинувачений ухилився від суду;
- коли він захворів на психічну або іншу тяжку тривалу хворобу, яка виключає розгляд справи.

Закриттю кримінального провадження в судовому засіданні має передувати всебічне, повне й об'єктивне дослідження всіх обставин справи, які обумовлюють необхідність чи можливість прийняття такого рішення.

Закриття кримінального провадження є однією з форм закінчення судового розгляду кримінальної справи яке регламентується ст. 284 КПК України.

В межах судового розгляду чинне кримінальне процесуальне законодавство України виділяє декілька структурних елементів, зокрема, частин, які об'єднують процесуальні дії з чітко окресленим змістом:

- 1) відкриття судового засідання;
- 2) судове слідство;
- 3) судові дебати;
- 4) останнє слово обвинуваченого;
- 5) постановлення та проголошення вироку.

При підготовці до семінарського заняття студенти мають з'ясувати, що судовий розгляд кримінального провадження в суді першої інстанції чітко визначений в чинному кримінальному процесуальному законодавстві України і складається з наступних складових частин: підготовча частина судового засідання; судовий розгляд; судові дебати; останнє слово обвинуваченого; постановлення та проголошення вироку.

Завдання для практичного заняття

1. На дискотеці у м. Приморську Мелітопольського району Запорізької області, де під час канікул відпочивала група студентів Харківського автодорожнього університету, місцевий житель Балкін вчинив бійку, заподіявши тілесні ушкодження середньої тяжкості студенту Бойко. Свідками події були п'ять студентів університету та один місцевий житель. На момент закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні потерпілий та свідки-студенти повернулись у Харків на навчання.

Визначте підсудність кримінального провадження.

2. Під час розгляду у судовому засіданні кримінального провадження за підозрою, Дергачівський районний суд Харківської області встановив, що дане провадження підсудне Золочівському районному суду Харківської області.

Як належить поступити суду?

3. До місцевого суду надійшло кримінальне провадження за підозрою Ткача за ч. 1 ст. 145 КК України. Вивчаючи її, суддя прийшов до висновку, що розслідування проведено всебічно та повно, але дії обвинуваченого необхідно кваліфікувати за ч. 2 ст. 145 КК України.

Як повинен поступити суддя?

4. Місцевий суд розглянув кримінальне провадження і визнав винними у вчиненні крадіжки Куракіна і Наливайко. Наливайко подав апеляцію на вирок суду, в якій просив суд змінити призначення йому покарання. Апеляційний суд розглянув провадження за апеляційною скаргою Наливайко і дійшов висновку, що підстав для зменшення покарання Наливайко не має. Натомість у справі зібрано достатньо доказів, які дають підставу для зменшення покарання Куракіну.

Чи може апеляційний суд зменшити покарання Куракіну?

5. Засудженому Зайцеву, який знаходився під вартою, було вручено копію вироку на п'ятий день після його проголошення. Подати апеляцію Зайцев не встиг, так як серйозно захворів. Він зміг відправити скаргу тільки через 10 днів. Апеляційний суд, куди надійшла скарга Зайцева, не визнав її приводом для перегляду провадження на тій підставі, що засудженим був пропущений строк апеляційного оскарження.

Які дії може вчинити Зайцев з тим, щоб вирок суду у його справі був переглянутий у апеляційному порядку?

6. Прокурор району звернувся до апеляційного суду з апеляцією на вирок місцевого суду. Він просив зменшити термін покарання засудженому з 5-ти до 1-го року позбавлення волі. За день до початку розгляду провадження в апеляційному суді прокурор змінив подання, вважаючи, що необхідно знизити строк покарання не до одного року, а до трьох років позбавлення волі.

Як у зв'язку з цим повинен вчинити суд який прийняв провадження для перегляду в апеляційному порядку?

Теми рефератів

1. Завдання і значення стадії судового розгляду.
2. Склад суду першої інстанції, незалежність складу суду при розгляді кримінального провадження.
3. Змагальність і диспозитивність судового розгляду.
4. Участь прокурора у судовому розгляді.
5. Участь підсудного у судовому розгляді, його права і обов'язки, наслідки неявки.
6. Участь захисника у судовому розгляді, його права і обов'язки, наслідки неявки.
7. Участь потерпілого у судовому розгляді, його права і обов'язки. Підтримання потерпілим обвинувачення у випадках відмови державного обвинувача від обвинувачення.
8. Участь цивільного позивача і цивільного відповідача у судовому розгляді провадження.
9. Участь у судовому розгляді перекладача, спеціаліста, експерта. Їх права і обов'язки, наслідки неявки.
10. Межі судового розгляду. Підстави та порядок зміни обвинувачення в суді.
11. Рішення, які приймаються судом першої інстанції.
12. Протокол судового засідання, його зміст і значення. Фіксація судового процесу технічними засобами.
13. Підтримання порядку в залі судового засідання. Засоби, які застосовуються до осіб, які порушують порядок у судовому засіданні.

Реферат має бути виконаний у письмовій формі (об'єм не менше, ніж 2-3 друкованих аркуша, з посиланнями на використані джерела).

Тема № 10. Виконання судових рішень.

Практичне заняття: Виконання судових рішень.

Навчальна мета заняття: під час заняття, слухачі повинні вміти формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження проблем у галузі кримінального процесуального права.

Час проведення: 2 години (денна), (заочна форма навчання).

Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Набрання судовим рішенням законної сили.
2. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні.
3. Питання, які вирішуються судом під час та після виконання вироків.
4. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних з виконанням вироку.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.

URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.

7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_prots_pidruchnyk-1.pdf

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття

1. Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Обов'язковість рішень суду. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Органи і служби, які виконують вирок і забезпечують виконання кримінальних покарань. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків.

2. Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку.

3. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень.

Завдання для практичного заняття

1. Після набрання судового рішення законної сили потерпілий звернувся до суду через 10 діб про отримання постанови про його виконання. Суддя повідомив, що термін звернення встановлений три дні, тому відмовив у наданні постанови про виконання.

Законні дії судді ?

2. Суддя повинен разом із своїм розпорядженням про виконання судового рішення надсилати копію відповідному органу чи установі, на які покладено обов'язок виконати судові рішення. Підставою для виконання суб'єктом державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань судового рішення, що набрало законної сили, є його примірник в електронній формі, затвердженому Міністерством юстиції України спільно з Державною судовою адміністрацією України.

Складіть розпорядження судді про виконання судового рішення.

Теми рефератів:

1. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні.
2. Питання, які вирішуються судом після виконання вироку.
3. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку.

4. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

Основні нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI: редакція від 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Кримінальний кодекс України : станом на 04.10. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р., Рим, 4.XI.1950 (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97) // ОВУ. – 1998. - №13. – С.270 – 302.

URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

Основна література:

5. Кримінальний процес України : у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11295/Kryminalnyi%20protses%20Ukrainy_u%20pytanniakh%20i%20vidpovidiakh_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/430/3_Kriminalnij%20process_Pidruchnik_vnutri.pdf.

7. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. – Одеса : Фенікс, 2020. – 582 с

URI: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16211/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с. URI: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Krym_prots_pidruchnyk-1.pdf

Допоміжна:

Допоміжні нормативно-правові акти:

9. Про Національну поліцію : Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. – 2015. – №40-41, Ст. 379.

URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 2016 року №6 ст.55: редакція від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: редакція від 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: редакція від 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: редакція від 11.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> .

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: редакція від 5.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. редакція від 16.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

16. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2.06.2011. № 3460-VI редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

17. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Наказ МВС України від 06 липня 2017 №570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>

18. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ МВС України від 07 липня 2017 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

19. Про затвердження Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань : Наказ Генеральної прокуратури України від 06 квітня 2016 № 139. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>

20. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16 лютого 2018 № 111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена : Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

Допоміжна література:

22. Доказування у кримінальному провадженні : курс лекцій / О. О. Бондаренко, Г. І. Глобенко, В. В. Романюк та ін. ; за заг. ред. О. О. Юхна ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Ф-т №1, Каф. кримінал. процесу та організації досуд. слідства. - Харків : ХНУВС, 2018. - 156 с. URI: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4400>

23. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях : навч. посіб. / Л.

Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.
 URI: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/kkp/2020/pytannia_vidp_2020.pdf

24. Лобойко Л.М., Банчук О.А. Кримінальний процес : Навчальний посібник. К.: Ваіте, 2014. 280 с.

URI: <https://www.osce.org/files/f/documents/9/2/358176.pdf>

25. Досудове розслідування : навч.посіб. /Р.І. Благута, А.-М.Ю. Ангеленюк, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Ю.А. Комісарчук, А.Я. Хитри; Львів. держ. ун-т внутр. справ.-Львів: ЛьвДУВС, 2019. 599 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3500/3/%d0%94%d0%be%d1%81%d1%83%d0%b4%d0%a0%d0%be%d0%b7%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4_11-04-2019%20.pdf

26. Кримінальний процес : підручник / Р.І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р.М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2819/3/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%20%D1%87.%201.pdf>

27. Кримінальний процес : підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 2. 616 с. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2820/3/%d0%ba%d1%80%d0%b8%d0%bc%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b8%d0%b9%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81%20%d1%87.%202.pdf>

28. Організаційно-правові засади діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : монографія / В.Г. Дрозд, А.В. Пономаренко, В.П. Климчук та ін.; МВС України, Держ. н.-д. ін-т. - Херсон : Гельветика, 2020. - 348 с. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6467/Orhanizatsiino%20pravovi%20zasady%20diialnosti%20slidchych%20pidrozdiliv%20Natsionalnoi%20politsii%20Ukrainy_monohrafiia_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

29. Романюк В.В. Кримінальне судочинство щодо неповнолітніх : монографія / В. В. Романюк. Харків: Друкарня Мадрид, 2016. 252 с. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/991/Kryminalne%20sudochynstvo%20shchodo%20nepovnolitnikh_monohrafiia_Romaniuk_2016.pdf?sequence=2&isAllowed=y

30. Слуцька Т.І. 250 правових позицій ЄСПЛ у кримінальному провадженні : оновлена, систематизована добірка. URL: https://protocol.ua/ua/250_pravovih_pozitsiy_espl_u_kriminalnomu_provadgenni_onovl_ena_sistematizovana_dobirka/

31. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/4/7/232716.pdf>

32. Хань О.О. Теоретичні основи планування та програмування провадження слідчих (розшукових) дій : монографія, Одеса. 2021. 198 с. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10699/Teoretychni%20osnovy_monohrafiia_Khan_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

33. Щербаковський М. Г. Проведення та використання судових експертиз у кримінальному провадженні : монографія. Харків : В деле, 2015. 560 с. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6020/Provedennia%20ta%20vykorystannia%20sudovykh%20ekspertyz%20u%20kryminalnomu%20provadzhenni_monohrafiia_M%20H%20Shcherbakovskyi_2015.pdf?sequence=1

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора.
2. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mvs.gov.ua/uk> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
5. <https://www.rada.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
6. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
7. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> – офіційний веб-сайт Верховного Суду.